

Mpox - smitteverntiltak i helsetjenesten

Gjelder for: Hele SiV
Dokumenttype: Prosedyre
Sist endret: 08.08.2023

1. HENSIKT	1
2. ANSVAR	1
3. FREMGANGSMÅTE	1
3.1 Smittemåte og smitteførende periode	1
3.1.1 Smitte fra dyr	1
3.1.2 Smitte mellom mennesker	1
3.2 Inkubasjonstid	2
3.3 Typiske symptomer	2
3.4 Forebyggende tiltak	2
3.5 Vaksinasjon	2
4.0 TILTAK I HELSEINSTITUSJON VED MISTENKT ELLER BEKREFTET SMITTE	2
5. GENERELT	2
6. INTERNE REFERANSER	3
8. VEDLEGG	3

1. HENSIKT

Hindre smittespredning.

2. ANSVAR

Helsepersonell

3. FREMGANGSMÅTE

3.1 Smittemåte og smitteførende periode

3.1.1 Smitte fra dyr

Smitte kan skje ved kontakt med infiserte gnagere eller ved inntak av kjøtt som ikke er gjennomkøkt (bushmeat).

3.1.2 Smitte mellom mennesker

Smitte skjer vanligvis ved nær kontakt med en smittet. Viruset smitter via hud, slimhinner eller luftveier. Reisende til områder der mpox er endemisk bør unngå kontakt med gnagere. Man bør også unngå å spise kjøtt som ikke er gjennomvarmet.

Person-til-person-smitte kan forekomme ved:

- Direkte kontakt med utslett, sår- eller kroppsvæsker inkludert ved seksuell kontakt og kyssing.
- Indirekte kontakt via
 - Kontakt med klær, håndklær eller sengetøy som har vært brukt av en smittet person
 - Gjenstander, overflater og avfall som har vært i direkte kontakt med sår- og kroppsvæsker fra den smittede

- Dråpesmitte, via hosting eller nysing fra en smittet. For at dråpesmitte skal forekomme kreves det vanligvis tett nærkontakt over lengre tid (timer).

Man er smitteførende fra symptomstart til skorpene har falt av og det er dannet ny hud under.

3.2 Inkubasjonstid

Inkubasjonstiden for mpox: 5-21 dager (vanligvis 6-13 dager)

Mulige, sannsynlige og bekreftede tilfeller skal varsles smittevernvakten ved FHI, se avsnittet Meldings- og varslingsplikt under.

3.3 Typiske symptomer

De første symptomene er vanligvis feber, tretthet og hodepine. Muskelsmerter og stivhet er vanlig. Etter noen dager utvikles et kløende, makulopapuløst utslett som over dager utvikler seg til vesikler og pustler. Disse tørker deretter inn og får skorpedannelse som til slutt faller av. Arrdannelse kan forekomme. Utslettet starter ofte i ansiktet og sprer seg til resten av kroppen, inkludert håndflater og fotsåler. Utslettet kan også starte andre steder på kroppen. I utbruddet i 2022 er det rapportert at utslettet hos mange av tilfellene har startet genitalt/ perianalt eller i/omkring munnen og som kan medføre smertefull faryngitt og prokitt. Det er rapportert om flere tilfeller med atypisk symptombilde der man kun finner få eller en enkelt lesjon. Smertefull lymfadenopati sees hos mange før eller samtidig med utslettet (til forskjell fra vannkopper og kopper). Sykdomsforløpet varer normalt 2 til 4 uker. Dødeligheten i afrikanske utbrudd har vært rapportert til 1 til 10 %. Barn har høyere risiko for alvorlig sykdom, og det er rapportert noe høyere dødelighet enn hos voksne. Det er usikre data, og kunnskapsgrunnlaget er primært basert på data fra endemiske land i Afrika. Virus kan overføres til foster under graviditet, og det er risiko for intrauterin fosterdød. Gravide bør derfor skjermes for smitte. Immunsupprimerte og skrøpelige eldre kan trolig også være mer utsatt for alvorlig sykdom.

3.4 Forebyggende tiltak

I det pågående utbruddet av mpox, er smitte i stor grad sett i sammenheng med arrangementer og eventer på arenaer hvor det praktiseres tilfeldig sex, spesielt med flere partnere, for eksempel sexklubber og saunaer. Menn som har sex med menn, bør informeres om risikoen ved å oppsøke slike miljøer inntil dette utbruddet kommer under kontroll. I slike miljøer kan smitte skje både ved direkte kroppskontakt med smittede personer eller indirekte via inventar og overflater uten at man nødvendigvis har seksuell kontakt. Bruk av kondom gir beskyttelse mot mange seksuelt overførbare infeksjoner, men vil ikke forhindre smitte med mpox.

Generelt bør kontakt med syke personer, samt klær, håndklær eller sengetøy som har vært brukt av en smittet person unngås. Se [Råd om smitteverntiltak for klubber og andre møtesteder for sex](#) og [Råd om smitteverntiltak i helsetjenesten - mpox \(apekopper\)](#). En såkalt tredjegenasjons koppervaksine, som har mindre bivirkninger enn tidligere vaksiner, gir beskyttelse mot mpox, men beskyttelsen svekkes noe over tid. Vaksinen er nå godkjent for bruk til forebygging av mpox. Etter individuell vurdering er det mulig å gi vaksine som posteksponeringsprofilakse. Folkehelseinstituttet vurderer fortløpende råd for bruk av denne vaksinen mot mpox.

3.5 Vaksinasjon

[Om vaksine mot apekopper](#)

4.0 TILTAK I HELSEINSTITUSJON VED MISTENKT ELLER BEKREFTET SMITTE

Se [Råd om smitteverntiltak i helsetjenesten - mpox \(apekopper\)](#)

5. GENERELT

I mai 2022 startet et utbrudd der det for første gang ble rapportert import- og innenlandssmitte i flere land i Europa. Smittespredning er i dette utbruddet satt i sammenheng med seksuell aktivitet, hovedsakelig blant enkelte grupper av menn som har sex med menn (MSM)

6. INTERNE REFERANSER

1.6.1.17.25	Sendepøver - oversikt over elektroniske rekvisisjoner
1.6.10.2.1	Basale smittevernrutiner
1.6.10.2.6	Håndhygiene - hånddesinfeksjon, håndvask
1.6.10.3.1	Dørplakat- kontakt- dråpesmitte
1.6.10.3.2	Kontakt- og dråpesmitte- tiltak
1.6.10.3.4	Dørplakat - luftsmitte
1.6.10.3.5	Luftsmitte - tiltak
1.6.10.7.3	Flekkdesinfeksjon
1.6.10.7.12	Kjemisk desinfeksjon
1.6.10.9.1	Åndedrettsvern
1.6.10.9.2	Bruk av munnbind og munnbind med øyebeskyttelse

7. EKSTERNE REFERANSER

Folkehelseinstituttet: [Beredskapsdiagnostikk](#)
Vestre Viken, Youtube: [Riktig av- og påkledning av beskyttelsesutstyr](#)
Folkehelseinstituttet: [Kopper og andre poxviridae-infeksjoner - veileder for helsepersonell](#)
Folkehelseinstituttet: [Utbrot av apekoppar i Europa](#)
Center for Disease Control and Prevention: [Monkeypox](#)
Folkehelseinstituttet: [Nasjonal veileder for basale smittevernrutiner](#)
Folkehelseinstituttet: [Råd om smitteverntiltak i helsetjenesten - mpox \(apekoppar\)](#)
Folkehelseinstituttet: [Råd om smitteverntiltak for klubber og andre møtesteder for sex](#)
WHO: [Clinical management and infection prevention and control for monkeypox: Interim rapid response guidance, 10 June 2022](#)
European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Monkeypox infection prevention and control guidance for primary and acute care settings. 16 august 2022. Accessed 17.08.2022.

8. VEDLEGG